List 11. **NOVICE** Tečaj LI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 17. marcija 1893

Politiški oddelek.

Nova večina.

VII.

Zadnji čas se je po časopisih mnogo pisalo o sporazumljenji mej levičarji in Mladočehi. Povod tem razpravam dali so Plenerjev, Heroldov in Masarykov govor v državnem zboru. Iz teh govorov je odsevala neka jako pomirljiva sapa. To pa ni bil še le začetek, temveč po listih se je pa že poprej govorilo o takem sporazumljenji. Mladočeški listi so že pisali, da bi se Nemci in Čehi mogli sporazumeti na liberalni podlagi. Res so se vselej zopet hitro povrnili k svojemu državnemu pravu, ali vendar smemo misliti, da so take izjave vsekaka priprava naroda češkega za novo politiko, nekak poskus, kaj bi narod rekel, ko bi nastopili drugačen pot.

Po konservativnih in poljskih listih bil je že nekak strah pred to bodočo zvezo. Res so ti listi hiteli na jedno sapo zagotavljati, da je tako sporazumljenje nemogoče, ali nam se dozdeva, da bi ne bili toliko pisali o tej stvari, da so v resnici toliko prepričani o nemogočnosti take zveze. Pri sedanjih okoliščinah je pač taka zveza malo čudna, ko so vendar poganjanja za češko državno pravo in centralizem, narodno jednakopravnost in nemški državni jezik čisto nasprotne stvari. Toda pomisliti je, da se niti Mladočehi, niti levičarji posebno trdno ne drže svojih načel. Pred kakimi petnajstimi leti Mladočehi še niso ničesa hoteli slišati o češkem državnem pravu in levičarji so pa pred petindvajsetimi leti vzlic svojim centralističnim nazorom privolili v dualizem.

Več toček je, v katerih si Mladočehi in levičarji jako lahko podajo roke. To niso le gospodarska temveč tudi velika politična vprašanja. Oboji so za direktne volitve v kmetskih občinah za državni in deželni zbor, pa tudi glede na razširjanje volilne pravice se precej vjemajo. Mladočehi baje v kratkem v državnem zboru predlagajo, da se vpelje v Avstriji občna volilna pravica. Temu predlogu so simpatični vsi levičarski listi. Mi dobro vemo, da občne volilne pravice ne bodemo še kmalu dosegli, ali s tem je nekako dobljeno torišče, na katerem Mladočehi lahko skupno delujejo z levičarji. Ako hočejo prvi in drugi malo odstopiti od svojih političnih načel, morajo najti nekako novo važno vprašanje, katero bode nase obračalo pozornost. Tako vprašanje bi bilo baš občna volilna pravica. V tem vprašanji si lahko Nemci in Čehi podajo roke.

Pomenljivo je že, da mladočeški krogi sploh na misel pridejo na občno volilno pravico za državni zbor. To se nikakor prav ne vjema s češkim državnim pravom in nam dokazuje, da to pravo ni alfa in omega mladočeške politike, temveč je bilo le nekako sredstvo, da so prišli do večje veljave. Češki narod je po svojem značaju demokratičen in kot tak se tudi morda tako trdno ne drži prava, katero bi le nekako osvežilo veljavo čeških plemenitnikov.

Kakor Mladočehi lahko nekoliko odstopijo od svoje dosedanje politike, ravno tako pa tudi Nemci lahko nekoliko popuste od svojega centralizma. Že sedaj so v nemškem taboru možje, ki bi bili pripravljeni v tem oziru nekoliko popustiti. Štajarski deželni glavar je v državnem zboru razvijal nekoč program, ki se je jako malo vjemal s centralističnimi načeli, ali zaradi tega ga liberalci vendar niso vrgli iz svoje srede. Centralizem tudi faktično nima sedaj take veljave za liberalce, kot jo je imel nekdaj. Poprej so lahko vsi nemški liberalci težili na Dunaj, ko je to mesto bila že trdnjava liberalizma, ali razmere so se precej premenile. Na Dunaji dobiva prevaga element, ki liberalizmu ni posebno prijazen in zatorej bi se nam ne zdelo čudno, če bi liberalci občutili potrebo, prenesti težišče vse svoje politike na Češko. Plener je naglašal, da bi zastopniki češke kraljevine odločevali na Dunaji, da se napravi le doma sprava mej obema narodnostima. Imel je tudi prav. Posebno če bi se sprava raztegnila na Moravsko in Šlezijo, bi te severne dežele odločevale avstrijsko politiko. Če bi ta politika bila liberalna, bi tudi nemški liberalci lahko

nekoliko večje pravice dovolili češki kraljevini. Čehi bi pa tudi morda radi nekoliko odstopili od svojega državnega prava, ko bi videli, da vpliv zastopnikov s Češkega odločuje na Dunaji. Zanje bi Dunaj dobil vse drugo vrednost, nego jo pa ima sedaj.

Mi vemo sicer, da češko-nemška sprava še ne bode tako hitro dovršena. Stoletno nasprotje ne da se kar na jedenkrat poravnati. Tudi dunajske punktacije niso prava podlaga za tako spravo. V teh punktacijah je več zdravega jedra, nego se navadno hoče priznati in bi bilo celo ugodno za Čehe, ako se izvedo tudi za Moravsko in Šlezijo, ali vsled agitacij je narod češki zgubil tako svoje zaupanje vanje, da misliti ne moremo, da bi se na njih podlagi nadaljevala sprava. Mladočehi že zaradi tega ne morejo priznati teh punktacij, ker so staročeško delo. Poiskati bi se morala druga podlaga, in pri dobri volji od obeh stranij bi se tudi našla. Vsaj tudi dunajske punktacije bi ne imele take osode, da jim grof Taaffe sam že v začetku ni vsadil smrtnega kalu. Ozirajoč se na javno mnenje naj bi bil povabil k dotičnim poganjanjem tudi Mladočehe. Res bi bila poganjanja malo težje se vršila, ali delo bi bilo imelo nekoliko trdno podlago, ker bi bile zanje vse večje stranke na Češkem. Sedaj seveda ni več na vladi, da naredi pot spravi, temveč se morajo Mladočehi in Nemci sami poprej pogoditi glede na spravo.

Takemu delu, kakor sploh zvezi Mladočehov in nemških liberalcev se pa prikazuje sedaj neka druga ovira. Vprašanje je le, če sta ti dve stranski še vedno poklicani in opravičeni sklepati in govoriti v imenu obeh narodnostij na Češkem. Proti nemškim liberalcem močno rujejo nemški nacijonalci, Mladočehom pa preti gibanje Staročehov in pa tako imenovane kmetske stranke. Kako hudo je gibanje proti Mladočehom, nam je najboljši dokaz to, da se je mladočeškemu vodstvu v Pragi zdelo potrebno obrniti se do somišljenikov po vsej deželi, da nabirajo denar za strankine namene. Ker se sedaj ne ve, če imajo Mladočehi in pa nemški liberalci še vedno večino prebivalstva na Češkem na svoji strani, zato pa tudi ne morejo začeti kacih pogajanj o spravi mej obema narodnostima in pa o skupnem delovanji, ker njih sklepi bi imeli jednak uspeh, kakor dunajske punktacije, ako pri kacih bodočih volitvah te dve stranki pridete poraženi ali pa vsaj znatno oslabljeni iz volilnega boja.

Predno morejo torej storiti kak daljši korak, morajo se na Češkem vršiti kake volitve, bodisi deželno- ali pa državnozborske. Če izpadejo ugodno za Mladočehe in nemške liberalce, potem je pa pričakovati, da bodo dalje predli nit, katero so začeli v državnem zboru, pripravljali pot spravi v deželi, kakor tudi skupnemu delovanju v državnem zboru. Do novih volitev torej na kako večino, v kateri bi bili levičarji in Mladočehi, niti misliti ni, najbrž tudi sploh na kako večino ne. Stvari se bodo tako še nekaj časa dalje vlekle. Za najnujnejše stvari bode vlada že dobila večino, od slučaja do slučaja, najvažnejša politična in gospodarska vprašanaja pa še počakajo rešitve.

Da se mi Slovenci večine iz nemških liberalcev in Mladočehov ne moremo veseliti, tega nam še omenjati ni treba. Mi pa vendar ne spadamo mej tiste, ki trdijo, da bi vsekako morali mi delati taki večini opozicijo. Počakati bode, kako bodo kazale razmere. Kaj bode nam pripravljena nova večina dovoliti v narodnem oziru. Če nam ne bode sovražna, jo tudi lahko podpirajo naši zastopniki od slučaja do slučaja, ako bode morda naše podpore potrebovala, to tem ložje, ker zveza s konservativci nam tudi ni donašala Bog ve kacega sadu in so tudi včasih v važnih zadevah nas pustili na cedilu. Odločno bi mi morali ugovarjati, ko bi kdo zahteval, da se Slovenci z Mladočehi o ničem pogajati ne smemo, ker so liberalci. Še člani nemškega centra, ki so gotovo dobri katoliki, so se večkrat pogajali z nemško svobodomiselno, da celo s socijalnodemokratsko stranko. Brez kompromisov ne gre, samo z načelno politiko se ne pride daleč. Vedno jahanje načel je odločno obsodil celo konservativni „Vaterland“ na Dunaji. Politika se mora ravnati po razmerah in tudi naši državni poslanci bodo umno postopali, če se bodo tako ravnali, kajti drugače je težko kaj doseči. Seveda pri tem pravih smotrov slovenske politike ne smejo pustiti iz oči.

Politični pregled.

Državni zbor je rešil budget in se sedaj še posvetuje o finančnem zakonu. Zboroval bode še do danes tedna Drugi teden reši baje zakon proti ponarejanju živil in pa zakon o vrejenji stavbenega obrta.

Mladočehi in narodno vprašanje. — Kakor je dr. Kučera v nedeljo na shodu volilcev se izrazil, je že mej Mladočehi več mož, ki niso več za češko državno pravo, temveč za preustrojo Avstrije po narodnostih. Ti možje se popolnoma vjemajo z našim slovenskim programom, ki težimo po zjedinjeni Sloveniji. Želimo, da bi se tako mišljenje vedno bolj širilo mej češkimi zastopniki. Potem bi lahko slovenski zastopniki vedno sodelovali z Mladočehi.

Mladočehi in levičarji. — Poslednje dni so se na Dunaji vršili neki dogovori mej levičarji in Mladočehi. Govori se, da se je pokazalo, da je nasprotje mej Mladočehi in levičarji vedno manjše. Tudi se kaže, da se naposled še sporazumijo o razdelitvi okrajev po narodnostih. Danes ali jutri ima Plener v državnem zboru zopet govor, v katerem bode ponujal spravo Mladočehom.

Mladočeški shod je bil v nedeljo v Brnu. Govorila sta dr. Gregr in dr. Masaryk. Prvi je obžaloval, da se pod krinko vere hoče zasejati razpor mej češki narod. Nadeja se pa, da dotična prizadevanja ne bodo imela vspeha, ker je zlasti nižja duhovščina verna svojemu narodu. Potem je govoril o češkem državnem pravu in naglašal, da se morajo vsi Čehi zbrati okrog mladočeškega prapora, ako hočejo kedaj doseči obnovljenje tega prava. Masaryk se je pa bolj pečal z moravskimi zadevami. Da v tej deželi še vedno vladuje nemštvo, temu so največ kriva ponemčena mesta. Težišče vse češke politike je na Moravskem in v Šleziji. Ko Čehi dobe večino v moravskem deželnem zboru, pa se bodo njih razmere močno izboljšale. Kako malo je vlada prijazna Čehom, to kaže njeno postopanje na Moravskem in v Šleziji. Češkonemška sprava je imela to napako, da se je razprostirala le na Češko. Če se res misli na kako spravo, naj se raztegne na vse dežele

češke krone. Temu pametnemu govoru so vsi navzoči živahno pritrjevali.

Tirolska razstava. — Italijani se ne udeleže razstave v Inomostu. Zastopan bode torej le nemški del dežele. Še celo italijanski oddelek deželnega kulturnega sveta in pa trgovska zbornica v Roveredu se te razstave ne udeležita.

Zjedinjenje obeh hrvatskih opozicij se je te dni proslavljalo z banketom. Govorniki so pri tem banketu posebno proslavljali vladiko Strossmayerja in pa Antona Starčeviča. Spominjali so se tudi nas Slovencev. Brzojavno so pozdravili slovenski oddelek Hohenwartovega kluba, samostojni hrvatski in pa mladočeški klub. Mi le želimo, da bi sloga ne ostala le v besedah, temveč se kazala tudi v dejanji.

Ministerska kriza se baje bliža na Ogerskem. S svojo cerkveno politiko je vlada tako daleč zagazila, da jej že skoro ne kaže druzega, kakor odstopiti. — V komitatskih vpravah so se pa našle tudi take nerednosti, da nikakor niso v čast Ogerski.

Italija. — Italijanski kralj in kraljica praznujeta letos svojo srebrno poroko. Tem povodom vršile se bodo velike slavnosti po Italiji. Govori se, da kralja in kraljico tem povodom obišče v Rimu tudi nemški cesar.

Nemčija. — Na dnevnem redu je še vedno nova vojaška predloga, o kateri se posvetuje posebna vojaška komisija. Državni kancelar Caprivi in cesar sam trudita se mnogo in povsod, da bi pridobila večino za vojaško predlogo. Vkljub vsemu naporu se pa danes še ne more o nobenem vspehu govoriti. Nič se namreč še ne ve, bo li vojaška predloga pala ali prodrla in tudi to še ni gotovo, kedaj pride pred zbornico.

Srbija. — Volitve v skupščino so končane. V nekaterih krajih bili so resni izgredi, vender so se pa v vsem volitve završile še nepričakovano mirno. Izid volitev natančno še ni znan. Liberalci so si sicer priborili večino, toda ne take, kakoršno so si mislili. Mesta volila so primeroma bolj liberalno nego kmetske občine. Pri vsej svoji neznatni večini, katero so si priborili liberalci, pa še o prihodnjem postopanji večih svojih poslancev niso prepričani, tako, da liberalna vlada nima z nobenim ponosom gledati na završene volitve in se tudi nima vzroka veseliti prihodnjega zasedanja skupščine.

Rusija in Nemčija. — Obravnave glede nemško-ruskih trgovinskih pogodb vrše se prav pridno. Načrt pogodbe bode se nemškemu državnemu zboru že po Veliki noči predložil in se bo vkljub nasprotstvu poljedelcev brez dvoma tudi vsprejel.

Rusija. — Vlada nakupila je za 800.000 rubljev žita, da se razdeli med ljudstvo po onih krajih, kjer je pomankanje.

Bolgarija. — Poroka princa Ferdinanda bode menda aprila meseca. — Mestni zastop sofijski je dovolil v slavnostne namene povodom kneževega ženitovanja 100.000 frankov. — Ruska vlada v nekem svojem glasilu svari Bolgare pred premembo ustave in priporoča meščanom in duhovščini, da po vzgledu metropolita Klemena skuša ovirati, da se ne odpravijo stoletja obstoječe svete tradicije bolgarskega naroda in se ne zataji pravoslavna vera bolgarska. — Ta protest je ruska vlada poslala drugim velevlastim v posebni okrožnici. — Bolgarski eksarh Jožef v nekem telegramu do bolgarske vlade obžaluje korake, katere je storil metropolit Klemen, ga je pripravljen primerno kaznovati, vendar pa prosi vlado, da ga izpusti in zopet namesti.

Anglija. — Proti homeruli se zmirom strastneje agituje. V večih krajih so se vršili že protishodi, v mnogih krajih so pa napovedani. Kot govorniki proti homeruli oglašeni so najvplivnejši protiliberalni možje. — Dne 10. t. m. imela bi biti v spodnji zbornici priti na vrsto razprava o drugem branji homerule. Gotove zapreke so pa nanesle, da se bode napominana razprava vršila še-le po Veliki noči.

Amerika. — Kaiulani, prognana kraljica Havajskih otokov, ki biva sedaj v Novem Jorku, izdala je posebno adreso na amerikanski narod, v katerej, zanašajoča se na pravicoljubnost in svobodomiselnost tega naroda, pravi, da ji ne oropajo njenega malega kraljestva in isto ne priklopijo Zjedinjenim državam. — Ta kraljičin apel ni ostal brez posledic, kajti novi predsednik Zjedinjih držav, Cleveland je že določena posvetovanja glede spojitve Havajskih otokov z Zjedinjenimi državami odložil na negotov čas.

Obrtnija.

Upogibanje lesa.

Izdelovanje hišne oprave iz upognjenega lesa je v teku zadnjih let čudovito napredovalo. Posebno je fabrikacija stolov in drugih sedal danes tako razvita, da človek komaj sledi napredkom, ki se pojavljajo leto za letom. Upogibanje lesa spada med najbolj interesantne iznajdbe na polji lesne industrije in zato veseli pozdravljamo zanimivo knjigo o tej tehniki, ki je ravnokar izšla v 3. dokaj pomnoženem natisu (Exner & Lauboeck, Biegen des Holzes. Wien, Verlag von B. F. Voigt. Cena 3 marke). Knjigi se vidi, da sta jo pisala moža, ki nista samo v teoriji doma, temveč tudi poznata praktično delo v vseh njegovih kotih in potih. Delo je za nas posebno v onih oddelkih zanimivo, ki govore o pohištvu. Pred očmi čitatelja gradita pisatelja stol iz upognenega lesa. Naslanjaje se na svetovnoznano tovarno bratov Thonetov, ki so prvi začeli izdelovati pohištvo iz upognenih delov, kažeta, kako nastane slonilo, obroč, noge itd., opisujeta potrebne stroje za upogibanje ter kažeta z lepimi slikami posamične procese. Imenovana tvrdka Thonetova je v tem izdelovanji prva na svetu. Svoje glavne tovarne ima na Moravskem blizu Valaškega Mezeriča. Sedaj je 7 fabrik v tiru, katerim pomaga 20 manjših delarnic. Vseh delavcev je nad 6000 in parnih mašin 20. Vsak dan izvrše tovarne 3500 stolov. Odkar je Thonet začel v veliki meri uporabljati svojo iznajdbo, to je od leta 1856, izdelal je v svojih tovarnah 17,799.416 kosov hišne oprave, mej temi 14,584.487 stolov.

Ravno tako zanimiv je oni oddelek knjige, v kateri se opisuje poraba upognenega lesa v lesni industriji sploh in ne glede na pohištvo. Tak les se rabi osobito pri grajenji ladij, pri kolarjih in pri sodarjih. Za ladije upogibajo ogromne kose lesa; za kolesa delajo s posebnimi mašinami obroč (platišče) iz jednega samega kosa, za sodarje pa doge, zakrivljene kolikor treba. Drugi stroji krive obode za škatlje, palice za dežnike in solnčnike ali pa celo rezonančna dna za muzikalično orodje. Do sedaj so bili okviri za gosli, citre itd. zloženi iz veliko delov; vsaj 24 deščic je bilo treba skupaj zlimati, da je nastalo primerno dno. Thonet pa zakrivi rezonančno dno iz jednega samega lesa. Na tak način izdelano muzikalno orodje ima posebno lep in jak glas.

To je glavna vsebina omenjene knjige, ki zopet dokazuje, da je avstrijska lesna industrija med prvimi na

svetu in da se ji ni treba bati nikake konkurence. V upogibanji lesa je naša monarhija merodajna in napredki v tej tehniki so vzgled vsem drugim državam.

Obrtnijske raznoterosti.

Vodne ure. Ura, ki nima ne zobatih koles ne utežij, je na prvi pogled nekaj nenavadnega in čudnega. V sedanjem času, ko imamo po mestih vodovode, pa take ure niso nemogoče. Kakor poročajo listi, je nemški mehanik izumil uro, katero goni hišni vodovod. Mala turbina je vdejana v vodovodno cev; urejena je tako, da se zmiraj jednako vrti, je li pritisk velik ali majhen, je li vode veliko ali malo. Te ure ni treba nikdar naviti, gre pa tudi zelo pravilno.

Krožniki z nagnenim dnom. Iz krožnikov je težko posneti zadnje ostanke juhe in drugih jedi, ker jim je dno vodoravna. Sedaj izdelujejo krožnike z nagnenim dnom, ki so zelo pripravni, ker jih ni treba dvigati, ako jih hočemo popolnoma sprazniti z žlico.

Smodke s cukrenim ustnikom. Peter Bungard v Kolinu izdeluje cukrene ustnike za smodke. Med kajenjem se cuker topi ter jako prijetno vpliva na kadilca, ker izzivlja dokaj slin in obvaruje usta, da ne postanejo preveč suha. Okus je baje tudi prijeten (?).

Kmetijstvo.

Črtice za sadjarje.

VII.

Pomnožitev dreves vrši se naravno in umetno. Naravno pomnoževanje je s semenom, umetno se pa vrši na razne načine. Sem spadajo pomnoženje z živicami, vejnimi zatiči, koreninskimi zatiči, očesnimi zatiči, z zagrebanjem in grobanjem.

O naravnem pomoževanji s semenom smo že nekoliko govorili, ko smo razpravljali o drevesnici sploh. Potrebno se pa nam vendar zdi, da o tem še kaj več spregovorimo. To pomnoženje se navadno rabi le za to, da dobimo divjake za cepljenje. Ko bi hoteli na ta način dobiti nove vrste, morali bi zbirati seme (peške ali koščice) le najboljših vrst. Pa še v tem slučaji se ne smemo čuditi, če bode izraslo drevesce slabše, kajti narava se rada povrača k prvotni divjosti. Samo z umetnim oplojevanjem se to da nekoliko preprečiti.

Seme posaditi je najbolje takoj, ko je sadje dozorelo. Pri poznih rastlinah pa to ni mogoče, temveč moramo seme spraviti do pomladi. Kako se spravi seme, o tem smo že nekoliko govorili. Sicer rastlinice tudi uspevajo, če seme posejemo tudi v pozni jeseni v zemljo, recimo v novembru. Nekateri sadjarji to celo priporočajo. Jedina nadloga je pri tem, da miši rade seme pobero.

Seme vseje se naj torej nabolje v zgodnji pomladi. Seje se na več načinov. Nekateri sejejo kar z roko in skušajo pri tem seme jednakomerno posejati in je potem zagrebejo v zemljo, ko se seme začne kaliti. Tako obdelovanje je naglo, ali se mnogo semena poškoduje.

Za manjše drevesnice je najbolje, če se narede luknje in se vanje devajo peške ali koščice. Na ta način najlažje tudi seme spravimo v pravo globočino. Šipek, ribez in kosmato grozdiče sadi se 3 *cm* globoko. Hruške, kutne in jabelka posade naj se 7 *cm*, češnje, breskve, češplje in marelice pa vsaj 10 *cm* globoko. Te vrste potrebujejo za kaljenje mnogo vlažnosti in morajo priti torej bolj globoko v zemljo.

Najbolj se priporoča sejanje v vrste. To se vrši z roko in sejalnico. Poslednji način sejanja je le za velike drevesnice. Tisti ljudje, ki na ta način sejejo, znajo vsa ta dela že, da jih ni treba tukaj podučevati. Pri nas na Slovenskem pač tudi ne bode takih drevesnic, kjer bi sejali s stroji. Za nas je sejanje z roko. Na gredah ali njivi se narede brazde primerne globočine, in se vanje poseje seme ter se potem zasujejo. Take brazde se lahko narede počez ali pa podolgem. Sejanje v vrste ima to prednost, da se taka drevesnica lahko obdeluje. Ta način sejanja je precej nagel in je torej tudi za večje drevesnice.

Sejati se ne sme ne pregosto ne preredko. Pregoste rastlinice ne vspevajo, ker rastlinice s svojimi koreninicami druga drugi jemljo hrano. Če se pa preredko seje, se pa zemlja prehitro posuši. Ker se pa ne ve, koliko semena bode izkalilo, koliko ga pobero še miši in tiči, se navadne seje gosteje, nego je ravno potrebno. Če je bilo seme dobro, je setev navadno pregosta, za to jo pa moramo zrediti. Ob vlažnem vremenu ali pa po močnem polivanju pa porujemo toliko rastlinic, kolikor jih je preveč. Ko bi to delo opravljali ob suši, se pa koreninice preveč poškodujejo. Izruvanih rastlinic, če so sicer dobre, pa ne meči proč, temveč presadi jih lepo v vrste v druge gredice. Pri presajanji jim za tretjino poreži glavne korenine, da bodo potem dobile bolje stranske koreninice.

Povedali smo že poprej, da je treba drevesnico pridno pleti in to še jedenkrat priporočamo. Z okopavanjem, s pokrivanjem s slamnatim gnojem, listjem ail mahom se zemlja varuje, da se ne razsuši ali pa razpoka. Preganjati je pa posebno treba škodljive žuželke in tiče. Pred poslednjimi setev najbolje obvaruješ, ako jo pokriješ s trnjem, ali drugim vejevjem, dokler seme ne izkali.

Rastline, ki poganjajo rade le srednje korenine, kot orehi in hruške, je najbolje, če se, ko so dobro izrasle iz tal, presade in se jim za tretjino prikrajša glavna korenina. Le tako dosežemo, da bodo poganjale tudi stranske korenine.

Kmetijske raznoterosti.

Kako se pripomore, da kokoši neso po zimi? Kdor hoče imeti mnogo jajec po zimi, naj ima piške od prvega valjenja pomladi. Čim starša je kokoš, tem manj nese. Bramanske kokoši so v tem oziru najboljše, ker še od narave rade zgodaj neso, posebno, če jih imaš v hlevu, obrnjenem proti jugu. Piča naj se po zimi kokošim daje le gorka, posebno prva zjutraj. Od žita je za kokoši najboljši pšenica in ajda, potem še le ječmen, oves in koruza. Menjanje piče tudi pospešuje nesenje jajec.

Barometerske ali vremenske cvetlice kažejo vlažnost zraka. Pomoči se neklejen (nepoliman) papir v raztopljino kobaltovega klorida, kuhinjske soli in nekaj arabske gumi. Ta papir ima jako rudečo barvo, ko se posuši, je pa moder. Iz

tega papirja narede se kakeršne k[illegible] postavijo v kako posodo. Ta papir [illegible] cvetlice imajo bolj ali manj rudečo barvo, čim bolj ali manj je zrak vlažen. Živo rudeča barva kaže dež, bledo rudeča jako vlažno vreme, modro rudeča vlažno, sivkasto modra skoro suho, vijolčasta suho in modro popolnoma suho vreme.

Podgane in miši preženeš, ako nekaj časa močiš laške orehe v vodi nasičeni s pepeliko, potem jih poprasiš, da se popolnoma posuše. Tako pripravljeni orehi so za miši in podgane jako hud strup. Jedo jih pa z veliko požrešnostjo.

Poučni in zabavni del.

Balkanska mesta.

Sofija ali Sredec.

(Konec.)

Pred koncem stare bolgarske zgodovine sta se za krono Sofije prepirala bolgarska carja brata Sracimir iz Vidina in Šisman iz Sofije. Naposled je zmagal poslednji ali leta 1382. so mu mesto vzeli Turki. Sprva je mesto pod turško vlado cvetelo, le mestni zidovi so se podrli. Prebivalstvo jo ostalo bolgarsko. Leta 1443. so pa Sofijo, ki je bila še vedno bogato mesto s slovečimi toplicami, razdejale čete ogerskega in poljskega kralja Vladislava III. in je požgale.

Pod turško vlado je v Sofiji imel svoj sedež rumelijski beglerbeg, generalni guverner vsega polotoka izvzemši Bosno, Hercegovino in Moreo. Po velikosti je mesto naraščalo, po lepoti pa ne več. Bilo je obširno mesto z majhnimi hišicami, mnogimi vrti, kopelji in posebno mnogoštevilnimi mošejami in minareti. Bilo je baje 10 večjih in nad sto manjših mošej. Sedaj se vidijo od večjih mošej še tri, pa od teh se rabi v prvotne namene še samo jedna „Banja-baši-džamisi“ poleg toplic. Tudi še pod turško vlado bile so v Sofiji velike prodajalnice. Ostanki teh prodajalnic se vidijo še dandanes.

V 16. stoletji je bila Bolgarija še bogatejša dežela kakor Bosna in Srbija in je tudi Sofija še cvetela. To se pa da s tem pojasniti, ker je Bolgarija bila oddaljena od tedanjih bojišč. Ljudje so bili pobožni, gostoljubni in imoviti in to tudi kristjanje. Nrodna noša je bila tedaj še občna. V Sofiji sta bili dve popovski šoli, iz katerih je prihajala večina bolgarskih svečenikov.

Ko se je odpravila samostojna bolgarska cerkev je sofijska škofija bila podrejena carigrajskemu patrijarhu. Po padu srbske države je metropolit Silvanij prinesel v Sofijo truplo srbskega kralja Štefana Uroša II. Truplo počiva še sedaj v Sofiji in se jako časti. V 16. stoletji sta v Sofiji za kristjansko vero umrla dva rokodelca, ki se sedaj častita kot svetnika. Branila sta se vzprejeti mohamedanstvo in sta bila zaradi tega usmrtena. Prvi „novi sveti Jurij“ je bil zlatarski pomočnik iz Kratova v Makedoniji, drugi „sofijski Nikolaj“ pa epirski čevljar doma iz Janine. Življenje teh dveh svetnikov so obširno popisali tedanji bolgarski duhovniki.

Od tega časa je kristijanski živelj vedno bolj pojemal v Sofiji in mesto je dobivalo vedno bolj turški obraz. [illegible] stoletja so posebno Dobrovniške [illegible] s Sofijo. Dobrovniške, frorentinske in beneške robce, svilneno blago, baržun in drugo italijansko blago so vvažali v Sofijo, izvažali pa od tod največ kože, kožuhovino in volno. Dobrovniški strojarji so v Sofiji imeli svojo naselbino. Bilo jih je vedno kakih 100 in imeli so svojega katoliškega duhovnika, frančiškana, ki jim jo maševal. Koncem sedemnajstega stoletja je popolnoma izginila ta naselbina.

V novejšem času je pa Sofija vedno bolj propadala. Trgovina je dobila druga pota in vse živahno življenje v Sofiji je ponehalo.

Mesto so pa zadele razne nesreče. Leta 1816. je velik požar uničil poslopje beglerbega, kateri urad se je je potem kmalu odpravil. Sedaj že ni več niti poslopja niti mošeje beglerbegove. Dvakrat je v prvi polovici tega stoletja v Sofiji razsajala kuga in pobrala mnogo ljudij. Potres 1818. leta je podrl mnogo hiš in mošej. Odprl se je bil tudi nov gorek vir, ki je pa kmalu zopet usahnil. Potres 1858. leta je podrl mnogo minaretov. V vojni 1829. leta so bili Rusi za nekaj časa poseli Sofijo. Leta 1832. je napal mesto Alibey iz Trna in s svojimi ljudmi tri dni ropal mesto. Sofijski Turki so ga naposled pognali iz mesta in mu odvzeli ves plen. Vplenjene stvari bile so tri dni razobešene v mestu, da je mogel vsakdo vzeti svoje. Za mesto ni nikdo več skrbel. Mestni tlak je bil vedno slabši in po glavnih ulicah je bilo polno blata.

V petem desetletji so se začeli kristjani nekoliko gibati. Osnovali so svojo šolo, ki je pa bila grška v višjih razredih. Ko se je začela borba za samostojno bolgarsko cerkev, se je tudi Sofija odtrgala od grškega patriarhata. Leta 1873. so začeli delati Turki železnico, ki bi zvezala Sofijo s trakiško železnico. To delo se je pa ustavilo, ko so se začele vstaje na Balkanu in je Turčija imela polno druzega dela. Prišla je vstaja v Hercegovini in Bosni, ki se je razširila tudi po drugem Balkanu, Srbi in Črnogorci so začeli vojno, naposled pa Rusija pošlje svoje hrabre čete na Balkan, da osvobode narod bolgarski. Po mnogih hudih bojih so Rusi naposled prestopili Balkan in v začetku 1878. leta so ruske četo prišle v Sofijo. Kmalu potem je bil konec bojev in Rusi naredili so Sofijo za glavno mesto Bolgarije in ji tako dali priložnost novemu razvoju. Mnogo je prestalo mesto pod turško vlado. Propalo je popolnoma, zato mu pa želimo, da se sedaj lepo razcvete in se še dolgo od tod razširja omika po vsej Bolgariji.

Poučni in zabavni drobiž.

«Hundert Jahre Arbeit. Bericht über die allgemeine Landesausstellung in Prag, 1891 zu Jubileumsfeier der Gewerbeausstellung des Jahres 1891» imenuje se literarno delo, ki je sedaj začelo pod protektoratom cesarja Franca Josipa I. izhajati. To delo je velike važnosti za zgodovino umetnosti in obrtnije v poslednjih sto letih na Češkem. Delo krasijo jako lepe podobe. Izide v 15 snopičih po 1 gld.

Bogato vseučilišče. Čikaškemu vseučilišču je nedavno znan bogatin Rekfeller podaril 5 milijonov frankov; a on je že poprej bil temu zavodu podaril 13 milijonov frankov. Vsega premoženja ima sedaj to vseučilišče 35 milijonov frankov.

Zveza proti jetiki. V Franciji se je osnovala zveza, katera ima namen mej narodom razširjati poduk o jetiki, kaj prouzročuje to bolezen, in kako se jo je mogoče ogibati.

Verešagin. Slavni ruski slikar Verešagin, ki je znan po svojih slikah o bojih pri Plevni, je naslikah več slik izza bivanja Francozov v Moskvi 1812. leta.

Razstavi bodeta drugo leto v Bruselji in Antwerpenu v Belgiji. V Bruselju bode umetninska in industrijska, v Antwerpenu pa pomorska in trgovska razstava. Obe mesti bodo zvezali z električno železnico. V dvajsetih minutah bode vlak prešel 44 kilometrov dolgo daljavo mej temi mesti. Vmes na tej železnici ne bode nobene postaje.

Novice.

Državni zbor.

V seji poslanske zbornice dne 6. marcija t. l. nadaljevala se je razprava o proračunu trgovinskega ministerstva. Trgovinski minister marki Bacquehem odgovarja pri točki „pošte in brzojavi“ na razne interpelacije in želje poslancev. Opustitev pobiranja dostavnine na deželi bi vlado oškodovala za 800.000 gld. Glede poštnih uradnikov minister pravi, da se je nekaj v njih zboljšanje stanja že zgodilo, da se bode pa v prihodnje še več. Minister naznanja, da vlada namerava napraviti telefonsko zvezo mej Dalmacijo in Trstom ter mej Dunajem in Berolinom. Glede jezikovne ravnopravnosti pravi minister, da vlada isto po možnosti varuje. Posl. dr. Pattai je odločno za to, da bi se poštne hranilnice bavile s finančnimi operacijami, kar bi bilo v korist ljudstvu. Baukom, ki ljudi odirajo, naj bi se konverzijski posli odvzeli. Posl. Roser je za zboljšanje stanja poštnim uradnikom, in za to, da se telegrafistinjam da penzija. Posl. Pelz je za prenaredbo poštnih znamk. Govorili so še posl. Riegler, Kraus, dr. Russ in Morsey, na kar se razpravljane proračunske točke vsprejmo. — Pričela se je na to razprava o državnih železnicah in o železniških zgradbah sploh. Posl. dr. Russ očita vladi, da premalo skrbi za zgrajenje novih in za podržavljenje še obstalih železnic. Avstrija bi morala na leto zgraditi vsaj 500 kilometrov novih prog. Govorili so še posl. Stöhr, Morsey in Kaftan v skoro enakem smislu.

V seji dne 7. marcija se debata o železnicah nadaljuje. Dr. Keil in dr. Schorn priporočata vladi zgradbo turiške železnice, ki bi vezala Trst s sredino Evrope, kajti le tako zamogel bi Trst konkurirati s severnimi lukami. Trgovinski minister marki Bacquehem odgovarja raznim govornikom in našteva železnice, za katere se vlada trudi, da bi se njih zgraditev konečno obistinila. Mej drugimi zgradili se bosta najprvo železnica skozi Ziljsko dolino na Koroškem in ona Rouki-Červinjan na Goriškem. Tudi podpira vlada deželni odbor štajarski pri nameravani zgradbi železnice iz Wolfsberga v Spodnji Dravberg in iz Velenja in Braslovč do kamniške lokalne železnice. Konečno minister pravi, da so državni organi preteklo leto mej drugimi delali tudi načrte za železnico iz Celovca čez Ljubelj v Kranj, iz Loke v Divačo, iz Spleta v Sinj in iz Postojine v Gorico. Posl. dr. Gessmann napada južno železnico, češ, da je slabo delana, slabo oskrbovana, da bi jo morala država sekvestrirati in da so tarifi na nji neznosni. Govorila sta še posl. Svoboda in Rihter. Posl. Klun priporoča vladi zgradbo železnice iz Celovca čez Ljubelj v Kranj in iz Loke skozi Poljansko dolino preko Idrije v Divačo. Govornik priporoča železničnim upravam jezikovno ravnopravnost, ki se na Slovenskem še vedno ne spoštuje. Konečno govornik zagovarja južno železnico proti napadom Gessmannovim, češ, da je ta železnica v dobrem stanu in tudi njena uprava dobra. Govoril je še posl. Kaizl in vladni zastopnik Wittek, ki je zavračal Gessmanna.

V seji dne 8. marcija toži posl. Neuber, da je obratni reglement za državne železnice okorno sestavljen, dokazuje to s fakti in nasvetuje resolucijo za premembo. Posl. grof Wurmbrand se bavi z zgradbami železnic in pravi, da bi se v tem oziru moral napraviti nekaki zistem, po katerem bi država in dežele skupno gradile železnice. Predsednik drž. železnic Bilinski pravi, da večja decentralizacija železnic, kot je sedaj ni mogoča. Tarifi so se morali zvišati zato, ker so v proračun ustavljene razne nove investicije. Posl. dr. Steinwender se je potezal za turiško železnico. Posl. Biankini toži o zanikrnih železniških razmerah v Dalmaciji in zahteva, da se že skoro zgradi proga Knin-Novi. Posl. Reiner je za progo iz Celovca čez Ljubelj v Kranj in Loke v Divačo. Govorili so še posl. dr. Fanderlik, Bazzanella, Oberndorfer, Popper in Riegler.

V seji dne 9. marcija se glavni govornik „proti“ odločno poteza za to, da prevzame država vse železnice. Govornik se čudi, da je posl. Klun zagovarjal južno železnico, o kateri je vendar znano, da nima vsega v najlepšem redu in še to, kar je, je zasluga vlade. Glavni govornik „za“ se na dolgo bavi z železničnimi zadevami. Posl. dr. Gessmann zavrača posl. Kluna. On je glede južne železnice navel samo fakta, katere je izvedel od visokih ljudij. Govornik navede dva slučaja, ki kažeta, da obrat na južni železnici res ni tako izvrsten in odločno zavrača posl. Kluna, ki je trdil, da je on hotel upravo južne železnice le sumničiti. V vsem je pa govorniku znano, zakaj se je Klun potegnil za južno železnico, vežejo ga namreč ž njo osobne razmere, z ozirom na katere bi bil moral pa bolj reservirano govoriti. Posl. Klun stvarno popravlja predgovornika in pravi, da bi se sramoval vzprejemati informacije od takih ljudij, kakor Gessmann. Ko je govoril še poročevalec posl. dr. Russ in priporočal vladi železnico iz Celovca čez Ljubelj v Kranj, se je na to obravnavana proračunska točka vzprejela in pričela razprava o proračunu poljedelskega ministerstva. Posl. Posch očita poljedelskemu ministerstvu, da deluje kar naravnost zoper kmetske interese. Posl. Ciani toži o nasledkih vinske klavzule, ki so zadeli vinogradnike po južnem Tirolskem. Posl. Tekly meni, da poljedelskega ministerstva sploh treba ni, ker kmetijske zadeve spadajo pred deželne zbore.

V seji dne 10. marcija nadaljevala se je debata o proračunu poljedelskega ministerstva. Posl. dr. Kokoschineng očita vladi, da se premalo briga za vinorejo. Posl. Kaltenegger toži o propadanji kmetiških posestev. Glede nediplomiranih živinozdravnikov, to je praktičnih živinozdravnikov, kakoršni so po navadi kovači, govornik vladi priporoča, da teh ne preganja, ker so res vešči zdravljenja in je z ozirom na veliko oddaljenost diplomiranih živinozdravnikov njihova pomoč tudi potrebna. Govornik svojo trditev utemelji s posebnim prav zanimivim slučajem. Posl. dr. Dvořak, toži, da mej tem, ko se zbornica po nepotrebnem pričkа o političnih stvareh, propada kmetijstvo, ker ni časa, da bi se v blagostanje tega storili potrebni koraki. Govornik kaže na slabe posledice trgovinskih pogodb, ki se bode za poljedelce še zelo shujšale vsled rusko-nemških trgovinskih pogodb, ki se imajo v kratkem skleniti. Konečno govornik prav toplo želi, da bi nepotrebni prepiri glede jezikovne ravnopravnosti prejenjali in se dalo vsakemu narodu svoje ter da bi se pričela že enkrat resna posvetovanja v rešitev poginjajočega poljedelstva. Posl. Křepek dokazuje, da je kmet veliko preobložen z davki. Govorili so še posl. Dötz, Rolsberg, Peschka, Helcelet in Garnbaft, ki so vsi vladi priporočali, da naj bolj skrbi za kmeta. Posl. dr. Pattai govori v smislu posl. Kalteneggerja,

in je odločno za to, da se nediplomirani praktični živinozdravniki ne preganjajo. Posl. grof Kounic je za pomiloščenje rudarjev, ki so provzročili nesrečo v přibramskem rudniku. Posl. dr Laginja govori o kmetskih razmerah isterskih. Glede zboljšanja gozdov priporoča govornik vladi, da se naj mesto komisij za pogozdovanje Krasa nastavijo gozdni nadzorniki. Ti bi manj veljali in več koristili. Dalje govornik toži o jezikovni nejednakopravnosti ki vlada v Istri tudi v kmetijskih zadevah. Potovalni učitelj za kmetijstvo ni zmožen slovanskega jezika, na deželni vinarski šoli poučuje se samo italijanski vsled česar večina prebivalstva nima nobene koristi od tega zavoda. Govornik zahteva od vlade, da vsaj pri narodnogospodarskih zadevah spoštuje jezikovno ravnopravnost. — Posl. dr. Ferjančič in tovariši interpelujejo vlado zaradi oblastnega postopanja c. kr. okr. glavarja Mac-Nevina v Celovcu, ki je županstvu v Kotmarivesi na Koroškem zapovedal, da mora ta z okr. glavarstvom nemški dopisovati.

— **Presvetli cesar** ki se je zadnji čas mudil v Territetu v Švici na obisku presvitle cesarice, povrnil se je zopet na Dunaj. — Cesarica odpotovala je včeraj iz Territeta preko Genove na otok Krf.

— **Osobne vesti.** Na graškem vseučilišči bil je dne 9. t. m. promoviran doktorjem prava g. Rupert Bežek, c. kr. notar v Žužemperku. — Gosp. dr. Ant. Šifrer doslej sekundarij v deželni bolnici v Ljubljani, naselil se je kot praktični zdravnik v Ribnici. — Trgovinski minister je potrdil izvolitev g. Iv. Perdana predsednikom in g. Ant. Kleina podpredsednikom trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. — Kanonik in apost. protonotarij č. g. Fran Kosar je imenovan stolnim dekanom v Mariboru. — Za župnijo Ježico pri Ljubljani je prezentovan č. g. Simon Zupan, katehet pri čč. gg. uršulinkah v Škofji Loki.

— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O seji c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega z dne 18. februvarija letos smo prejeli nastopno poročilo: Zapisnikar je poročal o došlih kurencijah od zadnje seje sem in povedal, kako so bile rešene. Potem je prišlo na vrsto več prošenj za oproščenje od plačevanja ukovine in za iupust iz vsakdanje šole. Neka prošnja za dovolitev novčne podpore pojdi s priporočilom na občinski svet. Podrobne učne črteže, katere so predložila vodstva mestnih dekliških ljudskih šol na mestnega šolskega sveta poziv glede jednotne uredbe pouka v ženskih ročnih delih, je najprej izročiti kompetentni strokovni učiteljici, da jih oceni, potem pa jih predložiti posebnemu v ta namen sestavljenemu odseku, ki jih presodi in o njih stavi svoje nasvete. Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, prof. Frana Levca o nadzorovanji gospodinjske šole pri nunah se je vzelo na znanje. Prošnjo za dovolitev novčne podpore in pa prošnjo za podaljšanje dopusta povodom bolezni podeljenega je predložiti z dotičnimi nasveti deželnemu šolskemu svetu Glede prestopa učencev in učenk z jedne šole na drugo med šolskim letom se je ustanovičilo posebno določilo, katero bodi v prihodnje pravec vodstvom vseh javnih ljudskih šol ljubljanskih.

— **Gallusova dela** hoče izdajati na svitlo naučno ministerstvo. Prireditev gradiva izročila se je našemu rojaku g. Mantuani-ju.

— **Srebernjaki po 2 gld. in petice po 25 kr.** ostanejo v prometu samo še do konca maja t. l. C. kr. blagajnice in uradi pa jih bodo vzprejemali pri plačilih in v zamenjavo še do 31. julija t. l., a izdajati jih ne smejo več. Od dne 1. avgusta pa države sploh ne veže več dolžnost vzprejemati ta denar.

— **Z zgradbo bolnice v Novem mestu** pričnejo usmiljeni bratje še to pomlad.

— **Novi denarni zavodi.** V Tolminu osnovala se je ljudska posojilnica, ki ima že 10.000 glavnice, v Cerknem osnovala se je hranilnica in posojilnica, v Kobaridu se pa snuje občinska posojilnica. Novim zavodom želimo najlepšega vspeha!

— **Iz državnega zbora.** Poslanska zborica vzprejela je minolo sredo trgovinsko pogodbo s Srbijo, trgovinsko in plovstveno pogodbo s Korejo, pogodbo glede varstva znamk z Rumunijo in premembo trgovinske pogodbe s Švedijo in Norvegijo. V večerni seji pričela je razpravo o zakonu proti ponarejanju živil

— **Za okrajno sodišče v Cerknici,** ki se ima ustanoviti, kupil je erar hišo g. Jož. Milavca za kupno ceno 20.000 gld

— **Novo šolsko poslopje** gradilo se bode v Kočevji. Dela prevzel je stavbinski mojster ljubljanski g. V. Treo za 49.588 gld 96 kr.

— **Železnica Tržič-Červinjan** na Goriškem, ki se bode pričela v kratkem graditi, dolga bode $16\frac{1}{2}$ kilom. in so stroški za zgradbo proračunjeni na 1,656.000 gld.

— **Razstave v Čikagi** vdeleži se 640 avstrijskih tvrdk. Najbolje bota zastopana na razstavi mesto Dunaj in dežela Češka. Iz Kranjske vdeleži se razstave samo čebelar gosp. Mih. Ambrožič iz Mojstrane.

— **O beli peči** na Gorenjskem pisalo se je zadnjo dni, da se želi spojiti s koroško kronovino in da se je posebna prošnja izročila koroškim poslancem, ki naj bi to spojitev pri vladi priporočali. Občinski zastop belopeški sedaj izjavlja, da ni nobene take prošnje izročil, in mu tudi ni znano, da bi se bilo od strani prebivalcev belopeške občine kaj ednacega zgodilo.

— **Obesil se je** minolo nedeljo dopoludne v svojem stanovanji v Florijanskih ulicah v Ljubljani vpokojeni 66letni železniški sprevodnik Anton Zorc. Nesrečnežu se je najbrže zmedlo.

— **Nesreča.** V Dobovci v Radeškem okraju je pri posekavanji staro drevo tako močno oplazilo 68letnega posestnika Martina Smodiča, da se je ta brez zavesti zgrudil na tla in kmalu potem umrl.

— **Mrtvec,** o katerem smo poročali, da so go dobili pod radoljniškim slapom pri Bledu, je neki Šimen Kejžar iz Češnjice nad Škofjo Loko. Mož star čez 70 let šel je po opravkih z Javornika v Grabše pri Gorjah a se mej potoma ponesrečil

— **Požar** uničil je minolo nedeljo v Malem Ubeljskem v postojinskem okraju trem gospodarjem vsa poslopja, poleg tega pa še četrtemu gospodarju hlev natlačen s senom. Skode je okrog 4000 gld.

— **Velik požar.** Minolo soboto popoludne nastal je v Št. Rupertu v Savinjski dolini na Spod. Štajarskem velik požar, ki je upepelil 44 poslopij. Na pogorišče prišlo je več gasilnih društev, ki so gasila z 12 brizgalnicami. Ljudij ni noben ostal v ognji, pač pa se jih je več močno opeklo. Škoda, ki zadene 14 posestnikov, ceni se na 30.000 gld.

Št. 4883.

Razglas.

Podpisani magistrat naznaja, da je kužna bolezen na **gobci in parkljih** v mestnem okrožji popolnoma ponehala, in da so se zaradi te bolezni vpeljane veterinarno-policijske odredbe razveljavile z današnjim dnevom. (23—1)

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 9. marca 1893.

Pod jako ugodnimi pogoji se iz proste volje

proda ali v najem oddá

malin,

na novo popravljen, močno zidan, v dve nadstropji, — ob reki Lahinji na Krivoglavcih pri Metliki. Malin ima štiri tečaje in stope; zraven je tudi nekaj zemljišča.

Natančneje se zvé pri lastniku (22—2)

Ignaciju Premerju na Primosteku pri Metliki.

Krasni uzorci pošiljajo se privatnim naročnikom zastonj in poštnine prosto.

Bogate **uzorčne knjige,** kakor nikdar prej, pošlje se **krojačem** nekolekovano.

Jaz ne dajem **popusta** $2^1/_2$ ali $3^1/_2$ gld. pri metru in tudi **nobena darila** krojačem, kakor se pri nasprotnikom na škodo naročnikov godi, jaz imam le zadne in točne cene, tako da vsak **privatni naročnik dobro** in **ceno** kupi. Zategadelj se naj le moje uzorčne knjige zahtevajo.

Svarim tudi pred zopetnim cenejšim pismom nasprotnikov.

Blago za obleke.

Paruvien in **Dosking** za preč. duhovščino, predpisano blago za c. kr. **uradniške uniforme, veterance, ognegasce, telovadce, livreje,** sukno za **bilarde** in **mize, prevleka** za **vozove, loden,** tudi nepremočljiv za **lovske sukne, perilo, potna ogrinala** od 4—14 gld. itd.

Kdor toraj ceno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukno in ne **cene cunje,** ki niso **plačila** za **krojača uredne,** kupiti hoče, naj to stori pri

Jan. Stikarofsky-u v Brnu (Manšester avstrijski).

Največa zaloga sukna v vrednosti $^1/_2$ milijona gld.

Da se vidi **velikost** in **zmožnost** naše hiše naj bo povedano, da je v moji roki **največi izvoz blaga v Evropi,** izdelovanje **grebenaste preje** (Kammgarn), **krojaških priprav** in velika **knjigoveznica,** druženo. Vabim toraj p. n. občinstvo, komur je dana priložnost mene v svojih velikanskih prodajalničnih prostorih obiskati v katerih 150 ljudi dela, da se prepriča v istinosti goraj navedenega.

Pošlje se le po poštnem pouzetji.

Dopisuje se v nemškim, češkim, ogrskim, polskim, laškim, francoskim in angleškim jeziku. (19—5)

ČISTA KRI

je zdravje!

Tajne bolezni, lišaji, spuščaji, splošna utrujenost, slabost zginejo pri zdravi krvi. Mi garantujemo temeljita lečba po navodilu naše metode. — Prašanjem je priložiti poštno znamko. (16—8)

„Office Sanitas“, Paris

30, Faubourg Montmartre.

BOŽJAST

se ozdravi popolnoma brez povrnitve bolezni. Tisuč ozdravljanj dokazujejo ta čudež vednosti. — Natančne poročila, s priloženo poštno znamko, se pošlje na:

„Office Sanitas“, Paris

30, Faubourg Montmartre. (17—8)

Neogibno potrebno je za vsako družino

Kathreiner-jeva

Kneipp-ova sladna kava

z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—13)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

Ponaredeb se naj varuje.

Dobo se povsod. $^1/_2$ kile 25 kr.

Marijaceljske kapljice za želodec,

izgotovljene v lekarni k **„angelu varhu“**

C. BRADY-a v Kromerižu (Moravsko)

so staro, zanesljivo in znano zdravilo ter so budilno in krepilno sredstvo za želodec in prebavilna dela. (13—18)

Samo prave so z zraven stoječo varstveno znamko in podpisom.

Cena: 1 steklenice 40 kr.
dvojne steklenice 70 kr.

Vsebina je naznanjena.

Marijaceljske kapljice

za želodec prodajajo se prave: **v Ljubljani:** lek. Piccoli in lek. Svoboda; **v Postojni:** lek. Fr. Beccarich; **v Škofji Loki:** lek. Karl Fabiani; **v Radovljici:** lek. Alex. Roblek; **v Novemmestu:** lek. Dom Rizzoli in lek. Bergmann; **v Kamniku:** lek. J. Močnik; **v Črnomlju:** lek. J. Blažek.

Odgovorni urednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.